

TOELICHTING BIJ HET RAPPORT

**MAATSCHAPPELIJKE BATEN INSTANDHOUDING COMPLEX
HISTORISCHE BUITENPLAATSEN**

1. Waar gaat dit rapport over?

Dit rapport bevat de resultaten van een onderzoek bij een speciale categorie van ons erfgoed, te weten de complex historische buitenplaatsen in particuliere handen. Kenmerkend bij deze - als zodanig door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed benoemd en beschreven - monumenten is dat zij bestaan uit een ensemble van monumentale gebouwen (rood) en monumentale parken en tuinen (groen). Zoals de rijksmonumentale woonhuizen voor de binnensteden beeldbepalend zijn, zo zijn de complex historische buitenplaatsen beeldbepalend voor het buitengebied. Het in stand houden van deze buitenplaatsen is bijzonder kostbaar gezien de grootte ervan en de specialistische vakkennis om huis en park te onderhouden.

Bijzonder is dat in dit rapport niet alleen – zoals te doen gebruikelijk – de kosten die zijn gemoeid met de instandhouding van deze monumenten in kaart worden gebracht, maar dat dit ook gebeurt met de materiële en immateriële baten die ze voor de samenleving genereren.

2. Wat is de belangrijkste bevinding in dit rapport?

De belangrijkste bevinding is dat de baten van instandhouding voor de samenleving de kosten daarvan verre overtreffen. Investeren in instandhouding van complex historische buitenplaatsen levert de samenleving dus aanzienlijk meer op dan de kosten van instandhouding. Elke geïnvesteerde euro brengt maar liefst ca. 3,5 euro aan baten teweeg. Baten die aan de samenleving ten goede komen en maar voor een te verwaarlozen deel (namelijk 1%) aan de eigenaar / instandhouder.

3. Waarvoor is deze bevinding van belang?

Deze bevinding is van belang voor de discussie die op dit moment gevoerd wordt over de hoogte van het subsidiebudget voor de instandhouding van de groene rijksmonumenten. Dit budget is al een ruim aantal jaren ongewijzigd gehandhaafd door het ministerie van OCW op EUR. 5 mio. per jaar, wat een evident te laag bedrag is. Dit blijkt ook uit het feit dat in een in opdracht van het ministerie van OCW door Debie & Verkuijl opgesteld rapport (december 2016) is vastgesteld dat met “sober onderhoud” van onze groene rijksmonumenten een bedrag van EUR. 132 mio. is gemoeid. Ook deze vaststelling heeft vooralsnog niet geleid tot enige bereidheid van het ministerie van OCW om het juist vermelde budget van EUR. 5 mio. te verhogen.

Inmiddels is ook in een -eveneens in opdracht van het ministerie van OCW - door Ecorys (januari 2018) opgesteld rapport geconstateerd dat de overheidssteun voor het monumentale groen niet toereikend is. Ook die vaststelling heeft OCW er tot nu toe niet toe gebracht een verhoging van het budget voor het monumentale groen zelfs maar in overweging te nemen.

Toelichting

Last but not least: het volstrekt onrealistisch lage budget voor het monumentale groen zal nog vele malen onrealistischer blijken te zijn wanneer – overeenkomstig de wens van OCW – de fiscale aftrek voor onderhoud wordt afgeschaft; in dat geval namelijk zullen de vele groene monumenteigenaren, die de afgelopen jaren vanwege het veel te krappe subsidiebudget voor het monumentale groen zijn uitgeweken naar de fiscale aftrek, zich massaal melden aan het loket van de groene SIM. Daar zal dan de spoeling nog vele malen “dunner” worden dan die nu al is .

Conclusie

Nu dit rapport duidelijk laat zien dat het onderhoud van de groene rijksmonumenten niet alleen maar geld kost, maar integendeel dat daar belangrijke maatschappelijke baten tegenover staan die de kosten verre overtreffen, is er alle reden voor de rijksoverheid om het subsidiebudget voor groen te verhogen naar een wel toereikend niveau en om de fiscale aftrek voor de instandhouding van groene rijksmonumenten te handhaven. Zo niet, dan laat men substantiële maatschappelijke baten schieten, met alle nadelen van dien voor de samenleving, en dreigt achterstalligheid en kaalslag bij ons monumentale groen.